

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Arkadiusza Kuli nt: *Wybrane wskaźniki morfofunkcjonalne ratowników wodnych a efektywność holowania*

Ratownictwo wodne to działalność, której celem jest zapobieganie utonięciom poprzez działania profilaktyczne oraz praktyczne ratowanie życia ludzkiego na obszarach wodnych. Ratownicy w swojej pracy wykorzystują niezbędny sprzęt pomocniczy, którego zadaniem jest wspomaganie lub zastępowanie czynności ratowniczych wykonywanych przez człowieka. Jednak każdy z ratowników powinien posiadać niezbędną wiedzę, odpowiedni poziom sprawności fizycznej i zasób umiejętności, które pozwolą w szczególnych sytuacjach na bezpośrednią realizację akcji ratowniczej. Istotnym elementem tej działalności jest efektywne holowanie tonącego. Jego opanowanie umożliwia skuteczną i szybką interwencję ratowników. W recenzowanej pracy podjęto badania mające na celu ocenę efektywności różnych technik holowania stosowanych w ratownictwie wodnym.

W świetle globalnego problemu wypadków utonięć, istotne jest zrozumienie, jakie metody holowania są najskuteczniejsze i bezpieczne dla zarówno ratownika, jak i tonącej osoby. Podejmowanie odpowiednich środków profilaktycznych, takich jak nauka pływania i zapewnienie odpowiednich warunków do bezpiecznej kąpieli, jest ważnym aspektem przeciwdziałania utonięciom. Jednak w sytuacji, gdy nie ma innego wyjścia i dochodzi do bezpośredniej akcji ratunkowej, wytrzymałość pływacka i umiejętność prawidłowego holowania tonącego staje się kluczowa.

W recenzowanej pracy skoncentrowano się na porównaniu różnych metod holowania manekina przez ratownika wodnego, zarówno z wykorzystaniem sprzętu ratunkowego, jak i bez niego. Wzięto pod uwagę techniki takie jak holowanie jednorącz za żuchwę, oburącz za doły pachowe, holowanie żeglarskie oraz z użyciem pasa ratunkowego. Przeprowadzono badania na grupie ratowników wodnych, analizując różne wskaźniki kinematyczne techniki holowania, parametry fizjologiczne oraz odczucia subiektywne związane z wysiłkiem. Poza oceną skuteczności poszczególnych metod

holowania, Autor stara się również opracować rekomendację dla instytucji odpowiedzialnych za programy szkolenia ratowników wodnych. Wiedza na temat najbardziej efektywnych i bezpiecznych technik holowania jest niezwykle istotna dla podnoszenia standardów ratownictwa wodnego i minimalizowania ryzyka utonięć oraz zwiększenia szans na skuteczną interwencję w sytuacjach zagrożenia życia na obszarach wodnych.

Recenzowana praca mieści się w granicach standardów typowej rozprawy naukowej, a jej struktura w zakresie określenia poszczególnych części jest prawidłowa. Licząca (wraz z załącznikami) 97 stron wydruku komputerowego dysertacja doktorska zawiera wstęp, przegląd tematycznego piśmiennictwa, rozdział metodologiczny, prezentację wyników badań, dyskusję oraz podsumowanie i wnioski. Warto dodać, że poza tekstem opracowania naukowego praca zawiera: 14 tabel, 17 rycin tematycznych i zestawiających wyniki badań, a także spis bibliograficzny 140 pozycji (głównie polskie i anglojęzyczne). Doktorant zestawił je w kolejności alfabetycznej. Wszystkie cytowane opracowania zostały dobrane do tematyki dysertacji w stopniu zadowalającym.

Szczegółowa ocena pracy.

Tytuł w pracach promocyjnych powinien być najkrótszym streszczeniem i oddawać wszystkie istotne elementy składowe opracowania. Recenzowana praca zatytułowana jest „*Wybrane wskaźniki morfofunkcjonalne ratowników wodnych a efektywność holowania*”. Takie zdanie w pełni oddaje treści, które można odnaleźć w dalszej części dzieła.

Wstęp kompetentnie wprowadza w tematykę rozprawy. Charakterystyka treści poruszanych w rozprawie, została przedstawiona krótko i konkretnie z wyartykułowaniem najważniejszych dla dalszych rozważań treści.

Rozdział pierwszy pracy ma charakter teoretyczny i stopniowo przybliża do głównego problemu badawczego. Autor prezentuje w nim wybrane aspekty dotyczące bezpieczeństwa na obszarach wodnych. Przedstawiona jest charakterystyka wypadków tonięcia na wyznaczonych obszarach wodnych w Polsce i na świecie, rola ratownika w systemie zabezpieczania obszaru wodnego, struktura akcji ratowniczej oraz sposoby holowania stosowane w ratownictwie wodnym. W kolejnym rozdziale Autor kontynuuje

wprowadzenie teoretyczne do części badawczej poprzez przedstawienie uwarunkowań morfologicznych oraz sprawności specjalnej ratownika wodnego. O ile uzasadnienie celu pracy oraz wprowadzenie do tematu badawczego nie stanowią podstaw do dyskusji, o tyle pewne określenia oraz definicje budzą wątpliwości. Zdaniem recenzenta (po za dokonany, bardzo szczegółowym przeglądem definicji podręcznikowych) brakuje na stronach 21-22 jednoznacznego określenia i rozróżnienia, co Autor rozumie pod pojęciem wydolności, jak rozumie wydolność tlenową i beztlenową, czy określa ją jako zdolność czy predyspozycję? Ponadto czytając pracę odnosi się wrażenie wymieszania pojęć w zakresie określenia wydolności jako biologicznego podłoża zdolności wytrzymałościowych, oraz wytrzymałości traktowanej jako jednego z komponentów sprawności fizycznej sportowca, a także rozróżnienia i określenia rodzajów wytrzymałości w ratownictwie wodnym z podziałem na ogólną, ukierunkowaną oraz specjalną. Oczekuję rozwiania tych wątpliwości w toku publicznej dyskusji nad rozprawą.

Rozdział trzeci to przegląd tematycznego piśmiennictwa. Kompozycją i zawartością rozdziału Doktorant wykazał umiejętność prezentacji analizowanej literatury we właściwym porządku.

Kolejny rozdział zatytułowany *cel pracy i założenia badawcze* jest właśnie wynikiem krytycznego przeglądu piśmiennictwa.

Przedstawiony na str. 29 cel pracy jest dostatecznie precyzyjny.

Uwagi recenzenta dotyczące pytań badawczych (str.29-30):

Pytania pierwsze, drugie i trzecie są napisane logicznie jednak, poprzez znaczne rozwinięcie zdań stają się mało czytelne. Pytania czwarte, piąte i szóste są precyzyjnie sformułowane. W pytaniu trzecim brakuje zamknięcia nawiasu.

Hipotezy formułuje się na podstawie szczegółowego przeglądu piśmiennictwa i muszą brać pod uwagę wszelkie fakty, procesy i zjawiska związane z badaną kwestią. Powinny być ponadto propozycją odpowiedzi na pytania zawarte w problemach badawczych. Jestem zwolennikiem pisania hipotez ostrożnie, raczej w trybie przypuszczającym.

W rozdziale piątym Kandydat przechodzi do charakterystyki materiału i metod badawczych. Generalnie podrozdziały metodologiczne nie budzą większych zastrzeżeń.

W opracowaniu wyników badań uwzględniono procedury analizy statystycznej, pozwalające na weryfikację postawionych pytań i adekwatne do charakteru badanych parametrów.

Rozdział szósty to opis wyników badań własnych. Rozdział napisany został jasno, prawidłowym językiem, a dodatkowy podział na podrozdziały ułatwia czytelnikowi pracy odnalezienie właściwych danych w gąszczu prezentowanych wyników.

Warto zwrócić uwagę, że pomimo dużej ilości podjętych w dysertacji zagadnień, jej Autor wykazał się umiejętnością utrzymania myśli przewodniej. Dzięki temu możliwe było zachowanie zarówno logicznego układu poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów, jak i zgodność przedstawionego materiału z pytaniami, na które starał się odpowiedzieć analizując wyniki badań własnych.

Kolejną częścią ocenianej dysertacji jest przeprowadzona poprawnie i rzeczowo, zawarta na jedenastu stronach, rozdziału siódmego - dyskusja. Stanowi ona próbę generalizacji i uzasadnienia efektów dociekań badawczych. Prezentuje wyniki badań własnych na tle wyników innych opracowań nawiązujących do przedstawionych zagadnień. Autor potwierdziła umiejętność przeprowadzenia syntezy i interpretacji uzyskanych wyników, dał dowód odczytania i znajomości piśmiennictwa, a w szczególności po raz kolejny wykazał dużą wiedzę praktyczną. Doktorant odniósł się w dyskusji do większości otrzymanych rezultatów badań, kompleksowo ujmując badane zagadnienia.

Zaprezentowane na zakończenie dysertacji podsumowanie i wnioski wynikają z pracy i mają charakter opisowy. Pragnę podkreślić, że odpowiadają one na zadane pytania badawcze kompleksowo. Doktorant ograniczył się jednak do powtórzenia wyników badań i potwierdzenia hipotez. W tym miejscu winno się raczej starać zaprezentować, co z danych, które uzyskano w badaniach wynika, jaka jest ich praktyczna wartość, jak to co zbadano można wykorzystać. Można też było podzielić wnioski na teoretyczne, poznawcze i aplikacyjne.

Piśmiennictwo obejmuje zestaw pozycji zwartych oraz artykułów naukowych. Można wśród nich odnaleźć sporo literatury nowej, z ostatnich lat.

Ponieważ recenzja ma pełnić funkcję nie tylko oceniającą, ale również dydaktyczną i wskazywać błędy oraz niedociągnięcia, które zawsze można poprawić dla podniesienia jakości dzieła, pragnę wskazać (z obowiązku recenzenta) na drobne mankamenty strony technicznej pracy (wymagające korekty przed jej publikacją), np. nieścisłości w

stosowaniu zapisów w wykazie literatury. Przy publikacji pracy powinno się ujednoczyć zapis np. numeracji stron.

Reasumując, pod względem technicznym praca jest poprawna i stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Podjęty problem, zrealizowany zgodnie z wymogami naukowymi i posiada istotne wartości eksploracyjne. Zdaniem recenzenta pewne, drobne niedomagania stylistyczne, czy językowe nie mogą znacząco wpływać na obniżenie wysokiej oceny przeważających fragmentów omawianej rozprawy doktorskiej. Należy także podkreślić jej stronę estetyczną. Dowodzi ona dbałości Autora o jakość własnego produktu naukowego i o odczucia emocjonalne czytelnika. Cel badań klarowny, pytania i hipotezy poprawne, analiza i interpretacja wyników zrozumiała i konkretna. Wyciągnięte wnioski są uzasadnione zarówno wynikami badań, jak również właściwie przeprowadzonym podsumowaniem i dyskusją, opartą na konfrontacji własnych wyników z uzyskanymi przez innych autorów.

Konkluzja końcowa

Przechodząc do konkluzji chcę jeszcze raz nadmienić, że wskazałem w recenzji, tylko subiektywne wątpliwości. Praca stanowi niezwykle cenne uzupełnienie dostępnej wiedzy. Dysertacja stanowi indywidualny wkład intelektualny Doktoranta, posiada walory oryginalności o dużej wadze poznawczej i trudnej do przecenienia wartości praktycznej. Biorąc pod uwagę wszystkie aspekty recenzowanej dysertacji stwierdzam, że została ona przygotowana właściwie zarówno w przyjętym zakresie tematycznym jak i w ramach określonych założeń metodologicznych oraz odpowiada wymaganiom określonym w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2022 poz. 574). ***Wnoszę zatem do Rady Naukowej, Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach o dopuszczenie Pana mgr Arkadiusza Kulę do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz wnioskuję o wyróżnienie pracy.***

